

ALT EMPORDÀ

Periòdic Nacionalista
Adherit a la LLIGA REGIONALISTA

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ
CERVANTES, 1, 1.er

FIGUERES
26 de Maig 1917

Any I - N.º 15

Preu: 10 cèntims

PER AMOR A CATALUNYA

L'esplèndida florida que han tingut els ideals nacionalistes arreu de Catalunya, ha estat formosa i esclatant en nostre Empordà, amarat d'un íntim sentit de catalanitat que es feia obirador destriant-se d'entremig les velles concepcions polítiques que durant tans anys han estat les representatives de la nostra contrada.

Fruit d'aquella bella florida fou la creació de la LLIGA NACIONALISTA DE L'ALT EMPORDÀ, que a poc de nada donà tan clara mostra de la seva vitalitat en les darreres eleccions. Entre els seus components ens contem un estol de joves figuerencs que, sentint bategar en nostre cor el sentiment d'amor a la Pàtria, aspirem a treballar amb tota l'hardidesa de la joventut per a la reivindicació dels drets de la nacionalitat catalana, a qual fi hem constituït, com a secció d'aquella LLIGA, una JOVENTUT NACIONALISTA que aspirem sia en la nostra ciutat la més pura concreció dels nostres ideals i, a l'ensems, escola de vers ciutadans nacionalistes.

La transcendència dels moments que vivim ens dóna l'exemple de com en el món, per sobre tota qüestió de principis, triomfen les realitats nacionals que es destaquen clarament d'entre el pantejar dels pobles en lluita. Ens cal aprofitar aquests moments per a portar a cap,—en l'ordre modest que les nostres forces permetin,—una intensificació de la campanya nacionalista en la nostra terra, deslligant-la de tota actuació partidista. Afiliats a la LLIGA REGIONALISTA DE BARCELONA, els seus capdevaners ens donen mostra en ses actuacions de com ells representen, no la migradesa d'un programa polític, sino que posant en ses propagandes el llevat espiritual d'un poble que renaix, poden gloriar-se d'esser-ne els seus únics veritables representants. A semblant representació integral de la nostra joventut aspirem, i a que vinguin a ajudar-nos amb el seu esforç tots els joves de bona voluntat, prescindint de les diferències que puguin separar-nos en altres aspectes, que ço que a nosaltres ens interessa per damunt de tot és ésser i mostrar-nos catalans.

Esperem de la joventut figuerenca que respondrà,—com en part esplèndida ja ho ha fet,—a la nostra crida patriòtica, desfent la tradició de que sols la mouen els desitjos de divertiment, i voldrà contribuir en la mida de les seves forces a bastir el gran casal de la rediviva Catalunya dels nostres somnis i amors.

Figueres, Maig de 1917.

La JOVENTUT NACIONALISTA.

ECOS

Quan els arbres s'omplen de verdor amb la poïxança primaveral, i esclaten les flors en els jardins i el sol daurat deixa caure els seus raigs amb ardència precursora de les caldes estivals, arriben els exàmens, els prosàics exàmens. En manta aula resclorida i tronada d'un vetust edifici eixoplugador de patums oficials, on el saber i la ciència hi són estancats com els mistos i el tabac, un domine amb cara farrenya passa bogada de «nuestra disciplina» amb una sèrie d'escolars que van desfilant concirosos i aturdits davant del que ha de judicar la seva suficiència acadèmica,

segons sigui la fidelitat major o menor amb que repeteixin els paragrafs i ristos de l'obra de text imposada contra llei i pagada a pes d'or en començar el curs. Es l'eterna tragèdia de l'ensenyament oficial a Espanya, és la continuació del monòleg que s'inicia al mes d'octubre en passant llista d'alumnes com de soldats, explicant amb la mateixa cantarella el contingut d'una assignatura ja fossilitzat per ésser idèntic al que explicava's trenta anys enrera, repetint els deirebles, com plaques de fonògraf, aquella cantarella, i s'acaba al mes de maig amb ço que apel·len exàmens. Qui els hagi passat no els enyora els exàmens amb ses tortures ni el curs acadèmic amb sa monotonia i encarquerament. Enyora els post-exàmens amb

l'auto-engany d'unes notes i unes lloances i una apariència de saber i més que res aquell «dolce farniente» de que pot gaudir i l'alliberament d'allò que no estima perquè mai ha pogut interrompre el monòleg científic amb les eficiències gratíssimes del diàleg entre mestre i deixeble.

I si alguna volta té la sort de fruit d'una excepció a aquell mai, per haver trobat,—rara cosa,—un mestre que en dolça companyonia li hagi donat la mà i amb ell hagi dialogat avençant en el camí de la Ciència, tampoc enyora els exàmens que són pura fórmula, tortura d'empollons i exigència de pedants, mai fermança de saviesa i patent de ço que escapa als moïllos artificiosos i xores d'un Estat que té un pressupost d'Instrucció Pública i uns Ministres del ram que fan tornar la fuç de color de porpra quan un hom es sent temptat de comparar-los amb els de quasi totes les terres d'Europa..... fins de Turquia.

Apropòsit d'ensenyança. Un botó de mostra.

Un catedràtic de certa Universitat, qui alternava les tasques docents amb afers de compra-i-venta de stocks de cert animal aquàtic que per menjar-lo ha d'anar en remull, diu que deia un jorn a un comerciant que li preguntava, astorat i incrèdul, com podia compaginar les febrilitats de la vida de negocis amb les inquietuts de la vida científica: «Desen-gànese Don Fulano, mi ciencia no varía. Es la misma ahora que hace treinta años... Por ello, no necesito dedicar a mi cátedra más tiempo que el necesario para repetir cada curso los mismos conceptos a mis discípulos.....»

El catedràtic explicava *Philosophia*, i com que, segons garantitzava cada any al final de curs als seus alumnes, «su Ciencia era la Verdad» i la veritat, és clar, no canvia, ell no es preocupava d'estudis ni teories ni de res. El món s'havia estancat al descobrir «la Verdad» i no podia canviar d'orientació, de mètode, ni donar compte de noves clàrics o esclariments,—la perfecció indefinida de l'home i de la ciència per ell eren un mite,—per no arriscar-se a que qualche deixeble sospès l'any anterior al sentir les explicacions del curs novell li digués, parodiant Bossuet: «Tu canvies, tu varies, doncs no ets la veritat. La Veritat és eterna i immutable.....»

Port-Bou deu ésser un recó d'Empordà no català. De no ésser així, no es comprèn com en un periòdic local apel·lat nacionalista s'admeti amb permanència i regularitat una secció als habitants de dita població adreçada, escrita en llengua que no és la nostra. No ens hi fiquem, però, car si els del col·lega al·ludit se'n desdissin, perdriem una estona de platxèria setmanal. Que no? Vegt el llegidor, i deixi expansionar el somriure.

«De la incubadora, no sale hoy nada, así los entrecejos permanecerán impassibles, hay quien lo tiene ya torcido de tanto que lo arruga.....»

«..... si nos enteramos que alguien sin razón se molesta por nuestros artículos les damos cumplida satisfacción, acto incontinenti.»

«Ningún incidente perturbó la alegría de nuestro vecino pueblo, a pesar de existir allí la mejor garnacha de la comarca, y es que en Culera como en Port-Bou, no se rinde culto a Baco; el baile y la Sardana, son los reyes de la fiesta.»

«El castellà exquisit, la llengua oficial, va rajant així de la ploma ben trempada d'un delicadíssim senyor «Kerenin» que escriu seriosament des d'un setmanari dit nacionalista català que veu la llum en aquesta ciutat.»

En Prat de la Riba ha publicat una al·locució als Diputats de la Mancomunitat de Catalunya. Es un document digne del moment actual i que passarà a l'Història i tindrà Història.

En altre lloc d'aquest número es publica. Qui sàpiga llegir que llegeixi, qui sàpiga entendre que entengui. Hom l'ha llegida de per dret i amb el cor sadoll de fè i d'esperança en la Pàtria rediviva. EUTRAPELI.

ORIENTANT-SE

La pietat en nostra Diòcesi va prenent de dia en dia la bona orientació que li cal.

No hi ha dubte que la pietat, per ésser sincera, ha de sortir del cor; altrament, és cosa de moda, i res més.

Per ço és digne de lloança la *Setmana Litúrgica* iniciada pel Prelat Diocesà en la que hi seran admesos treballs en català, que és, per nosaltres, el llenguatge del cor.

Es cosa inversemblant el voler fomentar la pietat en llengua que no és la nostra, qual sentit és mantes vegades inconnegut o mal comprès, essent llur resultat la manca de fonament, la frevoltat en matèria religiosa.

Quan la paraula és dita en la llengua pròpia penetra i arrela, perquè és dita i compresa de la manera que se sent i se comunica.

La pietat de nostre poble no podia pas ser indiferent al moviment de regeneració català.

Es deure dels constituïts en autoritat el dirigir-se als seus subordinats segons sien ells, i essent català el nostre poble, li calen les instruccions en català; i pensant i sentint en català els nostres fidels, tota regla i norma deu ésser dita en la llengua que senten i pensen.

DOCUMENT TRASCENDENTAL

Pel govern de Catalunya

El President de la Mancomunitat de Catalunya, amb motiu de possessionar-se del càrrec, ha dirigit a tots els diputats la següent importantíssima allocució:

ALS DIPUTATS DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

Al rebre de vosaltres per segona vegada, en aquests dies de forçada absència, la investidura presidencial de la Mancomunitat, he de remènciar en primer terme la confiança en mí posada, de major i més preuada significació venint d'homes de quasi totes les agrupacions polítiques; i he d'agrair després la honor pels meus sentiments i ideals de tota la vida honor altíssima, de representar, per ministeri dels vostres vots, el poble de Catalunya.

Més confiança i honor, m'obliguen en compliment dels deures sagrats que a una i altra sempre acompanyen, a demanar-vos que aixequem el cap amunt, per sobre la nostra feina de cada dia, i esguardant cara a cara el moment d'ara, no a dintre el nostre clos familiar tan sols, sinó terres enllà, on s'infanta, amb dolors heròics una nova Europa, sapiguem sentir uns i altres tota la responsabilitat: vosaltres de constituir per voler del poble que us ha elegit la Generalitat de Catalunya, i jo la de presidir-la i representar-la.

Aspra i dura era la tasca que vau encomanar-nos fa tres anys: constituir un organisme oficial nou, sense medis, sense el concurs simpàtic del poder públic, sense hàbit de govern, sense la base d'estabilitat que dona a les institucions de govern la independència de les assemblees o l'existència d'un poder moderador. A aquestes dificultats internes va ajuntar-s'hi sobtadament tota una allau de complicacions extraordinàries, nascudes del fet imprevisit que va trasbalsar el món quasi tot just iniciada la nostra obra.

Amb el vostre concurs, que mai ens ha faltat, i amb el del poble de Catalunya, que en tots els moments decisius ens ha assistit, hem arribat al terme d'aquest primer període victoriosament: amb medis de no res, malgrat hostilitats i desamors, hem construït un instrument que amb fets, actuacions fecundes desenrotllades en circumstàncies ben adverses, amb èxits assenyalats, demostra la seva viabilitat, la seva aptitud per les altres funcions que n'espera Catalunya.

Entrem ara en el segon moment de la vida de la Mancomunitat, en el període de la seva consagració definitiva.

Som a l'hora de resoldre el problema del seu contingut, de les seves atribucions. No hem fet la Mancomunitat per tenir una Diputació més gran, ni per donar a l'ànima catalana un petit còs d'administració subordinada secundària: una província. Tots, anant més o menys enllà, qui defurant-se aviat qui veient lluny encara el terme del seu ideal, tots volem per Catalunya un còs d'Estat, tots sentim que la dignitat de la voluntat popular catalana exigeix imperiosament, més o menys accentuades o atenuades, formes d'Estat.

Aquest és el sentit de la reivindicació d'autonomia plantejada pel nostre poble amb el nom de «delegacions de serveis de l'Estat a la Mancomunitat». Per això aspirem a què les funcions avui confiades al poder central, que han d'ésser traspasades a la Mancomunitat, siguin funcions totalment i plenament entregades; que el límit de l'autonomia es posi a l'extensió, al nombre de funcions; però no a la intensitat, no a la plenitud de cada una de les funcions atorgades.

Imposa aquesta solució el nostre sentiment, les tradicions de govern lliure del nostre poble, la experiència històrica dels

grans poders fecundes i dels poders eternament híbrids i sobretot el nostre deure de catalans, i de catalans d'ara, contemporanis de la guerra gran, ciutadans d'una Europa trasbalsada en treball de replasmació en tots els ordres, des de les fronteres dels Estats a la organització política i econòmica, a l'esperit de govern, a les orientacions totes de l'activitat estatal.

Les paraules vives —i la de les delegacions ho és pel nostre poble— no són fórmules inmutables com les inscripcions buidades en la duresa rígida dels marbres o dels bronzes, sino carn i sang del poble que les diu. La paraula viva d'un poble és a cada hora la resultant de les seves forces, i vibra i sona amb totes les vibracions del temps, i creix i s'eixampla segons les correnties de la vida universal.

Quan les Diputacions catalanes varen formular la seva petició d'autonomia referendada amb el vot quasi unànim de totes les espanyoles reunides a Sevilla, vivíem una hora ben diferent de la hora present. Erem llavors dintre d'una Europa que es pensava ésser immutable, definitiva. D'una Europa satisfeta d'ella mateixa, contenta de les coses que eren i com eren. Voler canviar res de lo existent semblava un delictes, o per la mateixa impossibilitat de reeixir, una bogeria. Les petites minories abusades del desig de reforma, havien, per ésser tolerades, d'amagar l'ideal nou dins de la realitat vella, cercar fórmules, arbitrar combinacions, fer evolucionisme. Les delegacions eren això: un procediment per a mudar la organització unitària d'Espanya servant-ne externament la simetria.

L'Europa d'avui és tota una altra. És l'Europa de les grans potències retent homenatge des de les altures del seu poder a la llibertat, a l'autonomia de les nacionalitats; la dels preliminars de la federació britànica; la de la Polònia restaurada; l'Europa de les constitucions que cauen, de les utopies menyspreuades que triomfen: una «Europa constituïent».

Es amb l'ànima plena d'aquest foc de renovació que des de Catalunya diem avui a l'Estat la vella paraula. No hi ha perill més gros que la immobilitat: restar aturat és morir. Qui no es transformi intencionalment i depressa, en tots els ordres, avançant-se a les exigències del nou ambient universal, o deixarà d'ésser o esdevindrà monjoia humil, mostra d'un passat caigut al marge d'una humanitat fortament trasmutada.

Transformar-se de cara a l'esdevenidor, és enfortir-se, és créixer, és habilitar-se per tenir el lloc que pertoca. I l'esdevenidor, entre altres característiques ben assenyalades, és universalisme i autonomia. Les aliances presents i altres que en l'esdevenidor vindran a completar-les, són el pròleg de federacions immenses, que no poden constituir-se ni subsistir sense la plena llibertat interior dels pobles, de les nacionalitats que les integren. Per això avui, ensenyant una vegada més el nexu fondíssim existent entre l'humanitarisme i el nacionalisme veritables, els directors d'aquesta transformació, els que preparen aquesta nova forma d'Estat resultant de l'aglutinació de tots els Estats del món en dugues o tres grans lligues o unions, són precisament els que s'esforcen en aparèixer campions de les llibertats nacionals, de l'autonomia de les nacionalitats, fins de les més petites i resignades.

El desig de Catalunya, aquesta voluntat d'autonomia reiterada en tantes eleccions i plebiscits populars i vots unànims de la vostra Assemblea, coincideix avui amplemment, plenament, amb l'interès d'Espanya, que no pot, sense greus perills, deixar de reconstituir-se i renovar radi-

calment govern i administració i serveis de tota mena; així com amb les orientacions del poble que manen el món.

Això ha de donar-nos confiança plena de conseguir el nostre objectiu i estimular les nostres energies, per tal d'assolir-lo abans i tot d'arribar al terme de les funcions rebudes de vosaltres.

Sitges, maig de 1917.

ENRIC PRAT DE LA RIBA

NOTES D'ART

DE L'HOMENATGE A L'«ORFEÓ CATALÀ»

Avui en el tren correu de la tarda han sortit cap a Barcelona els orfeonistes que componen el nostre Orfeó «Germanor Empordanesa», per tal d'assistir a les grans festes d'homenatge que tots els orfeons de Catalunya dediquen al benemerit i gloriosíssim «Orfeó Català.»

Serà, a fè, una bella festa! Una gran massa orfeònica, que no baixará de 6.000 cantaires, executarà demà a plena llum i aire vives cançons populars, totes sota la ferma batuta del Director de l'Orfeó

Català En Lluís Millet. I, al fi, les notes vibrants i patriòtiques de «El cant a la Senyera» brunziran per l'aire escalfat, sortides de tantes boques i acompanyades per tants de cors, com una penyora de que tot un poble el pren per himne en les lluites d'art.

La nostra ciutat també hi serà representada per l'Orfeó «Germanor Empordanesa», compost d'un centenar d'executants. En nom de l'Ajuntament, i en delegació de tota la ciutat, un conseller l'acompanyarà en tots els actes oficials de l'excursió, als quals el nostre Orfeó assistirà.

Els amics de l'Orfeó tenen una senyera, on s'hi simbolitzen tots els seus amors: l'Art, la Ciutat, la Pàtria. Pel seu ideal artístic i ciutadà els volem patriotes, —i que el patriotisme els sia guiatge en les festes a les quals assisteixen.

Avui mateix a la nit, si a Deu plau, aquest Orfeó donarà un Concert en el nou Casal Provincial Gironí en la capitalitat catalana, el qual inaugurarà la seva constitució.

WOTHAN.

De l'obra dels federals a l'Ajuntament

Apropòsit de l'ensenyança tècnica popular.

Un atzar, més que un atzar, el plaer d'escoltar la paraula meravellosa del conceller regionalista En Jaume Bofill i Matas, va fer-nos assistir ahir al repartiment de premis en una de les escoles d'arts i oficis que en els districtes de la ciutat de població preferentment obrera hi manté l'Ajuntament de Barcelona.

Confortava l'esperit afanyós de progrés i millorament per a la nostra Pàtria, i, per tant, de totes les seves classes socials, l'acte aquell. Era esperançador veure els obrers d'ara i de demà, habillats amb el blau vestit de mecànica, acudir a rebre de mans del representant de la ciutat un llibre, una eina de treball i un diploma, que tot i tenint un positiu valor material, aquest resultava ímfim davant del valor espiritual, de renovació, de perfecció, d'emulació, que significaven aquells premis.

I fou aleshores que trobant deficiències, alhora que sabent de projectes orgànics d'ensenyança tècnica per a esborrar aquelles, en l'obra del Municipi de la Ciutat Comtal, i meditant sobre aquest tema, per associació d'idees varem pensar en lo que deuria ésser obra cultural de l'Ajuntament de Figueres en interès del poble i de les classes proletàries, i ens refermàrem una volta més en antics axiomas més que en judicis crítics, sobre l'obra dels republicans a Cà la Ciutat d'aqueixa, pariona en molts casos de l'obra dels partits republicans espanyols en totes les corporacions on han governat, amb una sola excepció a favor dels de Figueres, i és que així com en moltes i moltes grans i petites ciutats i viles, ademés de fer obra negativa, i d'espallles als interessos del poble, els republicans han malversat els cabals comunals, ací, al menys, han sabut guardar-los, no tenint dèficit i saldant els pressupostos amb superàvit sempre o gairebé sempre.

Certament així ha estat. Els federals en el Municipi han sabut administrar, però no administrar en el sentit verament modern i ampli del mot, o sia curant i estimulant de totes les energies, interessos i iniciatives de la urbs, donant-li la màxima perfecció ja material, ja espiritual, sino que amb un esperit migrat, raquític, esquifit, han cuidat els que l'han regida, quasi sempre monopolitzant els seus càrrecs i sempre amb una majoria absoluta, de complir els preceptes legals d'una fàisó automàtica, aprovant uns pressupostos que revelen i denoten aque-

lla pobresa d'iniciatives, aquell concepte xorc d'administració pública, que en l'obra del Municipi figuerenc de vint anys ençà és estat la característica més notòria. En pocs mots. Els nostres federals han administrat d'una fàisó completament conservadora o rutinària, com aquells particulars que tenint cabals i mitjà d'augmentar-los s'accontenten tallant el cupó i amb l'import d'aquest comprar ngu paper de l'Estat per ésser el més segur, mai, però, volent-se arriscar amb aportar el seus diners en empreses mercantils i industrials que contribuirien al mateix temps que a la riquesa de la col·lectivitat, a l'augment dels seus guanys i estalvis.

Mes no és aquest el sol pecat a esmentar. Aparellat amb l'al ludida rutina, i conseqüència d'ella, hi ha el fet lamentable d'un abandó absolut de les infinites iniciatives que s'haurien pogut tenir o fomentar en interès de la ciutat nostra, agravant-se aquest oblit i fent-se més notori al tractar-se de l'obra verament democràtica i totalment abandonada de la cultura i ensenyança tècnica popular, més eficaç i revolucionària que laicismes de faramalla, xim-xims constants i promeses de galls republicans que en temps de poixança del republicanisme local estaven a l'ordre del dia.

¿Que han fet els Ajuntaments republicans de Figueres per la cultura del proletariat? ¿Quins mitjans de formació tècnica han establert per als fills del poble que han volgut dedicar-se a treballs manuals?... I el més lamentable «res» és la única contestació que tenen de donar-vos.

¿Quants i quants anys deuria fer que existís una Escola d'Arts i Oficis, i tants altres o més deurien comptar-se de l'establiment d'una Biblioteca oberta a totes les tendències i a tots els estaments!

Una sola ensenyança hi ha implantada de molts anys a l'abast dels humils: l'Escola Nocturna de Dibuix, l'actual funcionament de la qual desconeixem en absolut, sabent tan sols que el seu director és un exquisit artista. Però ¿s'hi ensenya el dibuix qualificat d'«adorno», o s'hi ensenya el dibuix aplicat a treballs manuals, a oficis, a indústries? ¿S'hi ensenya el dibuix amb làmines antiquades i amb models de guix sempre frets i morts, o són coses vives com les flors, coses plàstiques i pràctiques com eines o estres de treball, peces de maquinària, objectes reals els que serveixen de model als deixebles? Es a dir, ¿el mètode pedagògic

usat és l'apel·lat del *dibuix amb croces* o el que aconsellen les noves tendències pedagògiques i teories d'educació artística?

Ignorem, com hem dit, si un o altre mètode impera, i segurament ho ignoren els que no deuen ignorar-ho, els actuals concellers de la ciutat; mes sia un o altre, el fet és que aquella ensenyança, —segons tenim entès sollicitadíssima pel nombre extraordinari d'assistents o matriculats, — és deficient, és una petita mostra de les que deuen donar-se en interès i utilitat dels que no han sentit vocació per a estudiar carreres literàries o científiques, pels que volen exercir els oficis manuals tan dignes, si més no, que aquelles.

Fa un quan temps, degut al llegat Clerch i a l'herència Cardoner, que es parla de que aviat serà un fet l'establiment d'una Escola d'Arts i Oficis. Potser per temor a no destorbar i respectar les iniciatives del llegat referit, per part d'una corporació d'aquella província no s'ha iniciat projectes parells que altrement qui sab si s'estarien implantant; i crida l'atenció, no obstant, la calma—real o aparent—que es porta en resoldre la d'aquells llegat i herència, que retarda l'instauració d'un organisme que pot fer re florir els nostres oficis, dignificant-los, perfeccionant-los, fent els obrers figuerencs, que teneu aptitud i afany de saber, parells d'aquells que en temps en que Catalunya era gran i mestressa dels seus destins laboraven amb un bon gust i assabentament que encara admirem en mants treballs que han perdurat, i en objectes dignes moltes voltes de figurar—com figuren—en museus i col·leccions.

Al menys si s'han passat tans anys els que han governat la Ciutat de Figueres tenint abandonada missió tan essencial com la formació tècnica del treballador, els que ara encara la regeixen deuen posar-hi prompte esmena per a fer menys durs el blasme i la censura enèrgica que es mereixen els qui dient-se amics i defensors del poble, i éssent representants d'ell, no han sabut acomplir ni realitzar l'obra educadora que aquest és mereixia i a que aquest té dret.

J. C. de S.

Barna. 21-V-917.

NOTES POLITIQUES

LA QÜESTIÓ IRLANDESA

Aquest problema nacionalista, un dels més interessants d'Europa està en vies de solució. Lloyd George, en plena guerra mundial, dedica la seva activitat a problema de conseqüències tan transcendents per la pau de l'imperi britànic; i a l'efecte envià a Mr. Redmon i als caps dels comtats protestants d'Ulster el projecte del Govern relatiu a l'autonomia d'Irlanda. Refusat dit projecte pels nacionalistes, el govern anglès proposa als mateixos que siguin ells els que presentin les bases mitjansant les quals podria establir-se l'autonomia, criteri verament liberal que fa esperar s'arribarà a una coincidència i es resoldran definitivament amb esperit d'equitat i de justícia les aspiracions a la llibertat del poble irlandès.

TIBERI G.

Notes Literàries

LA REVISTA «OFRENA»

Hem vist el número 7 d'*Ofrena*, —revista de Joventut. Porta el següent sumari:

NACIONALISME. De l'alta valor del nacionalisme català, per Martí Esteve.—TOPICS.—PROSA. Dèvor. Novel·la de costums mazdaïans. Fragment del cap. III, per J. Ruyra. En recordança d'unes tardes, per E. Isern i Dalmau.—POESIA. Lletanies mediterrànies, per Ambrosi Carrión. Elogi d'un camp llaurat, per Marià Manent.—TRADUCCIONS. Invocacions d'autumne, poesies de Louis le Colonel, per Maria Antònia Salvà, trad.—PLASTICA. De l'Exposició d'artistes francesos, per Pere Farró.—LLIBRES.

Aquest número és el primer de la nova revista reformada, que de l'anterior no en guarda cap semblança, llevat del nom. En més de vint seccions anirà catalogada.

Una orientació s'hi marca ja,—impulsió, esperit,—no en direm escola. Un dels *Tòpics* la defineix; aquest: *En literatura, per a nosaltres, no hi ha vells ni joves. Hi ha literats i gent que escriuen sense ésser-ho.*

Benvinguda!

Per l'estampa Altés és editada,—bellament i pulcrament editada.

La subscripció: 5 pessetes anyals; l'adreça: Corts Catalanes, 550, 2.^{on}, 1.ª, Barcelona.

Diàlegs al vol

Avui en reproduïrem un que tingué lloc el mateix matí del dia de les eleccions, després d'haver assistit ambdós polemistes al mitin que el vespre abans tingué lloc en el Teatre Principal de la capital empordanesa.

La discussió fou, més que calurosa, violenta: la qual cosa s'explica perfectament tinguent en compte la febrilitat del moment. Però si té raonable explicació que nostres amics Pere i Pau en el caliu de la discussió llencessin expressions i conceptes violents en desmasia, no seria perdonable que nosaltres ho féssim.

Tolerants per temperament, i pel respecte que ens mereixen nostres lectors, —amics i adversaris,—escatirem de la discussió totes les aspretes en excés crues i verinoses.

I fetes aqueixes aclaracions, que hem considerat necessàries per a qui volgués titllar de pacífic aquest diàleg, anem a la tasca.

PAU. Bon dia, Pere, ¿què et passa que fas tan mala cara?

PERE. Es que tinc son. Ahir me vares fer perdre la nit per anar al mitin de Figueres, i ara me trobo tot aixafat.

PAU. Més ho estaràs aquesta tarde quan sàpigues que els teus han perdut. I al mitin havies de venir-hi; jo be vaig venir al dels catalanistes.

PERE. Quan tu vares venir al nostre del dijous, te vaig promèter que vindria al vostre, i ho he complert; però, si m'havés pensat que tenia de sentir els disbarats que he sentit aqueixa nit, jo t'asseguro que no hauria pas vingut.

PAU. No tant, home, no tant. Es clar que han picat fort, però al cap d'avall no han fet més que dir veritats.

PERE. Mira, tinguem la festa en pau, i no busquis fressa; ja sabs que em sé esquivar les mosques.

PAU. Lo que a tu et dol és que us cantin les veritats i que el país s'entri de qui són i lo que fan els vostres homes.

PERE. No, Pau de sempre; lo que em dol a mi, no és pas lo que diguin els vostres pastors, sino que tu i els demés que com tu constitueixen el ramat, sigueu tan bonifacis que sense comprovació de cap mena us empassau totes les etzegallades que us diuen.

PAU. Això que has dit de ramat, no ho tolero, i si ho dius per mi...

PERE. No, és sols una comparança. Però ja que som posats a discutir, aclarim-ho. Tu vares sentir lo que els catalanistes varen dir al mitin de Figueres, i així mateix vares sentir lo que digueren el dia que varen venir a aquest poble. Varen esposar son programa; tractaren de problemes molt importants per al nostre país; per a res atacaren les persones dels seus contrincants.

PAU. No ho varen fer perque no podien dir-ne res, o sino haurien fet lo mateix que els altres.

PERE. No és que no en sabessin o no en poguessin dir res, molt al contrari,—fins jo te n'explicaria un rengle!—però nosaltres entenem que fer política no és fer de bogadera i lo que seria

perdonable en el cas de que les suposances i afirmacions fossin veritat, no té perdó quan les afirmacions són absolutament falses.

PAU. Quelcom ha d'haver-hi de cert perquè quan el goç lladra alguna cosa sent.

PERE. Ara ho has dit. El goç prou va lladrar, però era porque tenia gana.

PAU. Ara qui insulta ets tu.

PERE. No, no; jo solament segueixo la teva comparança. La vostra política i els vostres procedirs són totalment oposats als nostres. Nosaltres fem sempre política d'idees: vosaltres de persones. Nosaltres interpretem un sentir del poble; vosaltres voleu imposar-li.

PAU. Sí, però vosaltres us en aneu per tots els pobles a moure entrenou i a fer barallar a tothom, i les eleccions que abans es feien amb uns quants que es possessin d'acord, avui, per culpa vostra, han de fer-se anant a votar.

PERE. Es que els nostres, els nacionalistes, volen ésser representants del poble i no de Fulano o Sultano, i per això s'hi posen en contacte i volen conèixer les seves aspiracions i anhels.

PAU. Bé, no en fareu pas res, perquè perdreu, com ja t'he dit varies vegades.

PERE. Potser sí, però jo em crec que no. L'esperit català s'és revetllat i amb tan d'empena que no hi haurà barrera prou forta per deturar-lo; i com que el partit nacionalista, els homes del qual són, naturalment, els que senten aqueixes frissanyes de reivindicació dels drets que pertanyen a la nacionalitat catalana, té uns capdevanters que han demostrat estar identificats amb aquest sentiment, és indubtable que abans de poc, si no és ara, portaran al triomf la seva idealitat.

PAU. Els vostres homes, que dius tu, lo que fan és cobrar sous, doncs no pots pas negar-me, com ja vaig dir-te l'altre dia, i tu vas fugir d'estudi, que el President de la Mancomunitat cobra un sou de dotze mil duros.

PERE. No sols ho negaré, sino que et demostraré la falsetat absoluta de la teva insidiosa afirmació,—tot ho feu aixís, i tot se desfà amb la mateixa facilitat,—i si l'altre dia no vaig contestar-te, va ésser, com tu hauries de recordar, per manca de temps. El President de la Mancomunitat no solament no cobra dotze mil duros, sino que ni tan sols cobra sou. Lo que hi ha,—ja sabs tu que jo sempre regoneixo la veritat,—és que dita Presidencia, en concepte de premis, viatges, festes i moltes altres despeses, suposa per qui la desempenya quantiosos desemborsaments extraordinaris, i com que no seria just exigir al que desempenyés el càrrec, ademés del treball, que del seu peculí propi pagués els esmentats imports,—amb la qual cosa, si així tingués d'ésser, aniríam a parar a la conseqüència anti-democràtica de que no podria ésser President el que no fos ric.—acordà la Mancomunitat consignar en son pressupost la quantitat de dotze mil pessetes per a despeses de representació de son President.

A això tinc d'afegir-hi que aqueixes pessetes no arriben, de molt, a cubrir les despeses.

PAU. Es a dir que són dotze mil pessetes per la representació, i no dotze mil duros de sou?

PERE. T'ho asseguro, i si no en tens prou, et dono la meva paraula d'home honrat.

El que vol anar a cavall necessita que hi hagi ases, i per tal que siguin més dócils els hi posa tapes, que en aquest cas són aquest i altres mirallets que els enlluernen.

I ara adeu, que me'n vaig a

votar pels meus, per Catalunya, els fills de la qual estan tots obligats a treballar sense repòs pera que torni a ésser lo que fou quan ella mateixa era mestressa dels seus destins.

En Pau va restar concirós. I es diu, es diu si aquell dia no va votar.

H. Z.

Josep Sans i Roquer

ADVOCAT

Gestió i tramitació de préstecs del Banc Hipotecari d'Espanya.

Cervantes, 25 FIGUERES

NOTICIARI

Diumenge retornà de Roma l'Il·lm. Senyor Bisbe. Fou rebut en l'estació de Girona per les autoritats religioses i civils. El Prelat se mostrà molt satisfet de la paternal acullida que li dispensà S. S. Benet XV. En un document Pastoral, que publicarà en breu, explicarà detalladament les impresions que porta de la visita «ad limina.»

Ha sigut nomenat cap del somatent del partit de Figueres, el Capità d'Infanteria D. Joan Alvarez.

La Junta d'Arquitectura escolar de Barcelona ha aprovat la memòria i plànols presentats per al projecte d'escola a Cadaqués que D. Frederic Rahola regala a la dita vila.

Ha sigut desestimada per la superioritat el recurs d'alsada interposat pel senyor Marqués de la Torre i altres, contra l'acord de la Diputació gironina d'adquirir la Casa Fontcuberta per a convertir-la en Palau de dita Corporació. Ens plau.

SALVADOR BOSCH i ROIG,

Director de l'Escola Práctico Mercantil i representant de l'important Companyia d'assegurances «La Catalana», participa el trasllat dels seus despatxos al carrer

MATADERO VELL, N.º 4.

Hem tingut el goig d'estrenyar la mà de nostre particular amic En Carles Alegret, arribat de Buenos Aires després de llarga absència de nostra ciutat.

Dies passats va deixar d'existir a Parelada a la edat de 84 anys, Dòna Carme Prim, mare política del nostre preuat amic i company Don Josep Centellas, a qui donem el nostre pèsam sincer.

Se'ns prega l'inserció de la següent nota:

El dia primer del prop-vinent juny, començarà en el «Col·legi Ramis» un curs d'Esperanto a càrrec del professor D. Angel Lassa. Les classes, completament gratuïtes, tindran lloc tots els dimarts, dijous i divendres de 9 a 10 de la nit.

S'admeten inscripcions fins a 31 de maig en l'esmentat «Col·legi».

COL·LEGI-ACADEMIA "MONTURIOL"

Cursos d'anglès, francès, alemany i italià, a càrrec de dos il·lustrats professors, titular un d'ells i ex-profesor d'importants Col·legis i Liceus de França i Alemanya.

Lliçons de Taquigrafia per un entès professor.

Ensenyança de la Teneduria de Llibres i pràctiques de comerç.

Exàmens públics d'aptitud i exposició de treballs a fi de curs.

Les ensenyances són donades per procediments actius, pels quals l'alumne pren part activa en son ensenyament.

Tip Josep Trayter, Cervantes, 13. Figueres

"La Electricidad"

de Sabadell

MOTORS ELECTRICS

MOTO-BOMBES

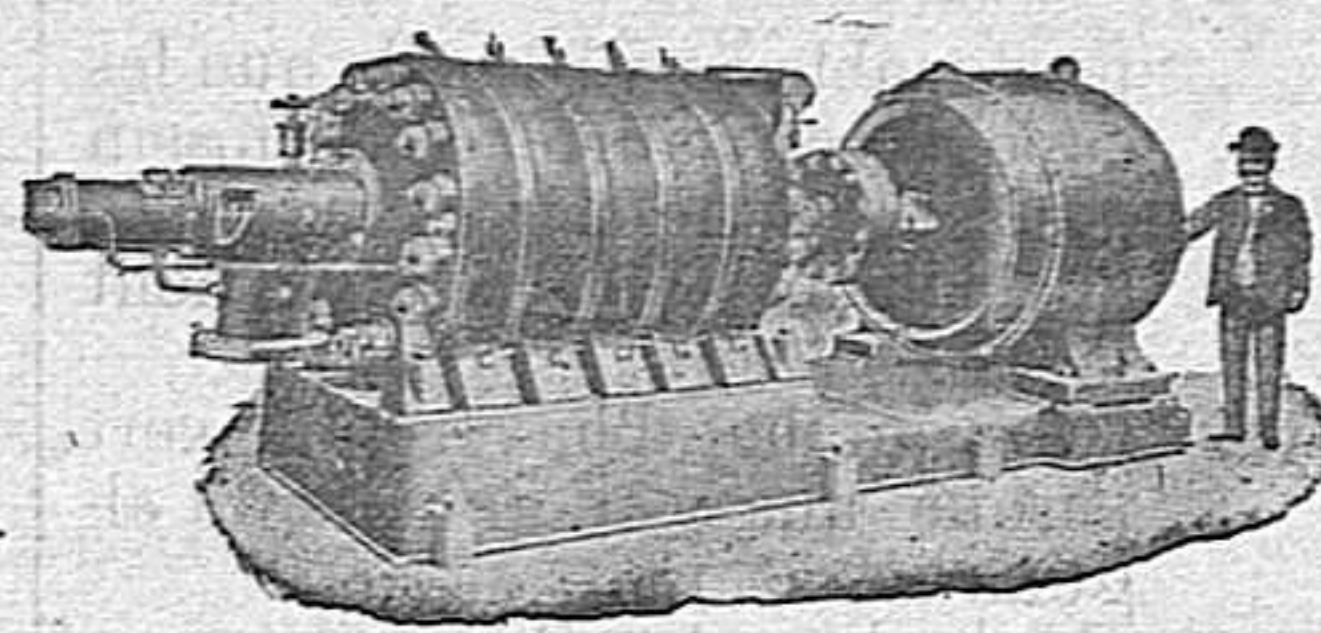
TURBINES

MATERIAL ELECTRIC

Demaneu preus i pressupostos als

UNICS REPRESENTANTS per a la comarca

Fills de JOAN LLONCH i PONS. -- FIGUERES

Camisería COLL

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 24

FIGUERES

Es l'antiga casa de confiança per comprar camises, colls, punys, genres de punt i tota mena de roba blanca, per a senyores i nens.

CAMISES A MIDA, CONFECCIÓ ACURADA

Especialitat en vestits de batejar

CENTRE D'ESPECIFICS

NACIONALS i ESTRANGERS

DIPOSIT D'AIGÜES MINERO-MEDICINALS - SUEROS

i VACUNES

ORTOPEDIA

PERFUMERIA

HIGIENICA

ESPECIALITATS

Farmacèutiques FERRAN

Fosfomaltina granular. Poderós tònic reconstituent.

Neurokefaline. Especific segur i inofensiu per a calmar rapidament el mal de cap i dolors nerviosos.

Matacucs vegetal. Infal·lible per a expulsar els cucs intestinals de les criatures.

Lloció capilar. Higiene del cap. Hermetoseja el cabell; evita i deté sa caiguda.

Tòpic callicida. Cura radicalment els ulls de poll i dureses dels peus.

Dipòsit General: Farmacia FERRAN - FIGUERES

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives, de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d'Ajuntaments, fabricants i particulars

(Unic despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

REPRESENTANT EN BARCELONA i MADRID

CARRER DE LA FORSA, 8. 1.er - GIRONA

TELEFON INTERURBÀ NUM. 40

MAGATZEMS DE FERRO i FERRETERIA

Fills de Joan Llonch i Pons

Palau (Placeta), 13. - FIGUERES

MAQUINARIA AGRÍCOLA

CUINES ECONOMIQUES

(Per a llenya, carbó i serradures)

CAIXES PER A CABALS

BATERIA DE CUINA

i tota mena d'articles per a obres i construccions.

Són admesos anuncis per a aquesta plana en l'Administració

del Setmanari.